

สกุลเงินดิจิทัลกับความท้าทายในอุตสาหกรรมโทรคมนาคม

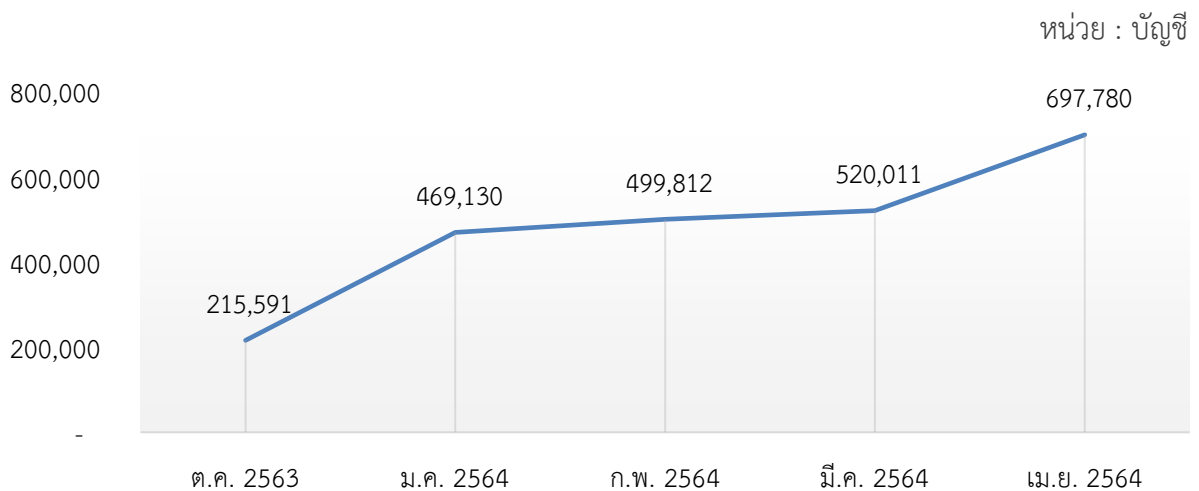
รวบรวมและเรียบเรียงโดย
ชุตินพงศ์ กีสุขพันธ์ ผู้อำนวยการส่วนวิเคราะห์นโยบายเชิงเศรษฐศาสตร์
ณัชชา ผลพานิชย์ นักวิชาการนโยบายและแผนปฏิบัติการระดับกลาง
กนกวรรณ ตันขลิทธิ์ เศรษฐกรปฏิบัติการระดับกลาง
อภิวัฒน์ จักษ์ตรึงมงคล เศรษฐกรปฏิบัติการระดับต้น
สำนักค่าธรรมเนียมและอัตราค่าบริการในกิจการโทรคมนาคม สำนักงาน กสทช.

สกุลเงินดิจิทัลคืออะไร

สกุลเงินดิจิทัล หรือ คริปโทเคอร์เรนซี (cryptocurrency) เช่น บิทคอยน์ (Bitcoin) เป็นสกุลเงินใหม่ ที่สร้างขึ้นจากกลไกคณิตศาสตร์ที่กำหนดจำนวนไว้จำกัด ต้องใช้ระบบคอมพิวเตอร์รหัสเพื่อนำเงินออก จากกลไก สกุลเงินใหม่นี้สร้างขึ้นเพื่อลดการรวมศูนย์ของระบบการชำระเงินผ่านสถาบันการเงินให้สามารถ กระจายไปยังผู้ใช้ในเครือข่ายสกุลเงินนั้น ๆ ได้โดยใช้เทคโนโลยีบล็อกเชน (blockchain) ติดตาม การเคลื่อนไหวของเงินแม้จะไม่มีตัวกลางและสามารถป้องกันการปลอมแปลงได้ด้วย การชำระหรือการโอนเงิน จึงอยู่แค่ภายในเครือข่าย ซึ่งมีข้อดีที่รวดเร็ว ต้นทุนต่ำ และปลอดภัย อย่างไรก็ตาม ธนาคารกลางส่วนใหญ่ก็ยัง ไม่รับรองว่าบรรดา cryptocurrency ที่เอกชนสร้างขึ้นสามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย cryptocurrency จึงทำหน้าที่ของเงินได้อย่างไม่สมบูรณ์ เพราะยังไม่เป็นสื่อกลางในการชำระเงินและไม่ถูกใช้ เป็นหน่วยกำหนดราคาสิ่งของ อีกทั้งมูลค่ายังมีความผันผวนมาก แต่หากเป็น "สกุลเงินดิจิทัลที่ธนาคารกลาง ออกใช้ (central bank digital currency: CBDC)" จะมีคุณสมบัติของเงินที่ครบถ้วนเพราะมีมูลค่าแน่นอนใช้ แทนสกุลเงินท้องถิ่นได้ตามกฎหมาย เช่น ธนาคารกลางของประเทศจีนที่ได้เริ่มทดลองใช้สกุลเงินดิจิทัลที่มีชื่อ ว่า "e-yuan" และทางด้านของสหภาพยุโรปเองนั้นได้มีการประกาศจะใช้ "digital euro" แล้วและจะเริ่ม ทดลองใช้ภายในปี 2568 เป็นต้น

สถานการณ์ปัจจุบันเกี่ยวกับสกุลเงินดิจิทัล

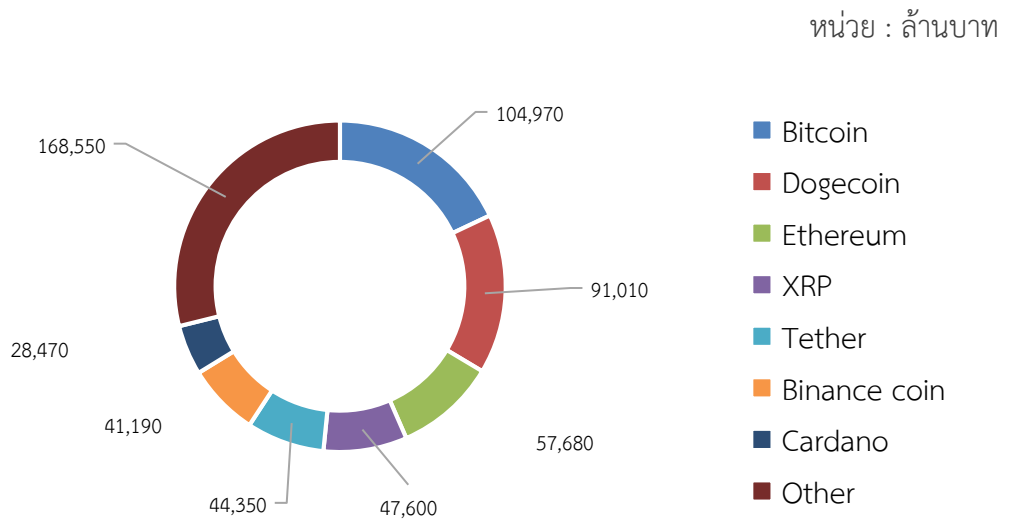
ภาพที่ 48 จำนวนผู้เปิดบัญชีซื้อ-ขาย cryptocurrency ระหว่างเดือน ต.ค. ปี 2563 – เม.ย. ปี 2564

ที่มา : เว็บไซต์ Workpointtoday (พฤษภาคม, 2564)

จากภาพที่ 48 แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้เปิดบัญชีซื้อ-ขาย cryptocurrency ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ณ วันที่ 26 เมษายน 2564 มีจำนวนผู้เปิดบัญชีซื้อ-ขายสูงเฉลี่ย 7 แสนบัญชี โดยมีจำนวนบัญชีเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อนหน้าสูงถึง 177,769 บัญชีหรือถ้าเทียบจากเดือน ตุลาคม 2563 จะเห็นว่ามียอดการเติบโตมากถึงร้อยละ 223.66 ภายในระยะเวลาเพียง 6 เดือน ซึ่งถือได้ว่า ตลาด cryptocurrency นั้นมียอดการเติบโตที่สูงมาก

ภาพที่ 49 มูลค่าการซื้อขาย cryptocurrency โดยแยกตามประเภทสินทรัพย์ สะสมตลอดปี 2564 ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2564

ที่มา : เว็บไซต์ Workpointtoday (พฤษภาคม,2564)

ภาพที่ 49 แสดงถึงมูลค่าการซื้อขายในตลาดสะสมตลอดปี 2564 อยู่ที่ 583,850 ล้านบาท ข้อมูล ณ วันที่ 17 พฤษภาคม 2564 ซึ่งการซื้อขาย cryptocurrency แยกตามประเภทสินทรัพย์ มีสถานะค่อนข้างกระจายตัว โดย Bitcoin (BTC) มีมูลค่าสูงที่สุดอยู่ที่ 104,970 ล้านบาท รองลงมาคือ Dogecoin (DOGE) 91,010 ล้านบาท Ethereum 57,680 ล้านบาท XRP 47,600 ล้านบาท Tether 44,350 ล้านบาท Binance coin 41,190 ล้านบาท Cardano 28,470 ล้านบาท และอื่น ๆ 168,550 ล้านบาทเนื่องจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีแนวโน้มผู้เปิดบัญชี cryptocurrency ที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีผู้ลงทุนที่อายุน้อยกว่า 20 ปี เข้ามามีส่วนร่วม ประกอบกับสภาวะตลาด cryptocurrency ที่มีความผันผวนอย่างรุนแรงและรวดเร็ว ทาง ก.ล.ต. จึงได้เตรียมจัดระเบียบผู้เปิดบัญชีด้วยการออกหลักเกณฑ์เพื่อกำหนดคุณสมบัติผู้ซื้อ-ขาย cryptocurrency หลังจากมีมติเสนอให้ผู้ซื้อ-ขาย cryptocurrency นั้นต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ซื้อ-ขายอยู่แล้ว หรือผ่านการอบรมหรือทดสอบความรู้เกี่ยวกับการซื้อ-ขาย cryptocurrency และกำหนดให้ผู้ประกอบธุรกิจให้คำแนะนำผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการจัดสรรเงินลงทุน เพื่อซื้อ-ขาย cryptocurrency เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ซื้อ-ขายมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดสรรเงินลงทุนเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงจากการซื้อ-ขายได้อย่างเหมาะสม

จากตารางที่ 28 แสดงให้เห็นถึงการดำเนินธุรกิจในโลกปัจจุบันที่มีการนำสกุลเงินดิจิทัลหรือ cryptocurrency เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการประกอบกิจการเพิ่มมากขึ้นอย่างแพร่หลาย ไม่ว่าจะเป็นซื้อเพื่อการลงทุน หรือจะเป็นการซื้อเพื่อการใช้งานแทนสกุลเงินจริงในอนาคต จึงส่งผลทำให้มีผู้ประกอบการ

หลากหลายรายในกิจการต่าง ๆ ได้มีการเปิดรับชำระสินค้าและบริการของตนเองด้วย cryptocurrency เช่น กิจการโรงภาพยนตร์ กิจการร้านอาหาร กิจการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทสินค้าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ หรือแม้แต่กิจการรับเหมาก่อสร้าง แต่อย่างไรก็ดี ยังไม่มีการรายงานถึงการใช้สกุลเงินดิจิทัลในกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทย

ตารางที่ 28 รายชื่อผู้ประกอบการและประเภทกิจการที่รับชำระโดยสกุลเงินดิจิทัล

รายชื่อกิจการ	ประเภทกิจการ	สกุลเงินดิจิทัลที่รับชำระ
Major Cineplex	โรงภาพยนตร์	Bitcoin
iHAVECPU	จัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทสินค้าเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์	Bitcoin, Ethereum, BNB, ADA, LTC, XLM และ USDT
รองเท้านันยาง	เครื่องแต่งกาย	Bitcoin Ethereum และ Dogecoin
Washcoin Pro	ร้านซักผ้า	Bitcoin
Vertex Clinic	ศัลยกรรมความงาม	Bitcoin, Ethereum และ USDT
Physio x Fitness	กายภาพบำบัด	Bitcoin
บริษัทอาร์คิटेค พลัส จำกัด	ออกแบบและรับเหมาก่อสร้าง	Bitcoin และ Ethereum
Tesla	รถยนต์	Bitcoin
Starbuck	เครื่องดื่ม	Bitcoin
Expedia	การท่องเที่ยว	Bitcoin

ที่มา : เว็บไซต์ Siamblockchain (เมษายน,2564)

ผลกระทบจากการเพิ่มขึ้นของการใช้สกุลเงินดิจิทัลที่มีต่อกิจการโทรคมนาคม

ในปัจจุบันกิจการโทรคมนาคมยังไม่มีเปิดรับชำระสินค้าและบริการของตนเองด้วยสกุลเงินดิจิทัลที่ใช้งานหรือที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม กิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยนั้น ได้มีกระบวนการให้บริการสิทธิพิเศษแก่ผู้ใช้บริการในรูปแบบ Coins หรือ Reward Point ที่มีมูลค่าและสามารถนำไปใช้ทดแทนเงินสดได้ซึ่งตรงกับกระบวนการใช้งานของ cryptocurrency จึงทำให้ Coins ดังกล่าวสามารถนำไปเทียบเคียงกับสกุลเงินดิจิทัลได้ ถึงแม้ว่า Coins นั้นมีกระบวนการผลิตหรือการนำออกมาใช้ต่างจากสกุลเงินดิจิทัลก็ตาม กล่าวคือ Coins หรือ เหรียญสะสมนั้นจะได้จากการที่ผู้ใช้บริการได้ทำรายการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางบริษัทได้กำหนดไว้ เช่น ซื้อแพ็คเกจ ชำระค่าบริการ เช็คอิน หรือทำกิจกรรมอื่นตามที่กำหนด โดยจะสามารถนำ Coins ที่ได้รับ ไปแลกสิทธิพิเศษเพิ่มเติมซึ่งอาจจะเป็นสินค้าและบริการที่อยู่ภายใต้หรือนอกเหนือจากกิจการโทรคมนาคมก็ได้ เช่น ส่วนลดค่าอาหาร ส่วนลดค่าเครื่องดื่ม ส่วนลดค่าขนส่ง แลกซื้อแพ็คเกจรับชมภาพยนตร์หรือฟุตบอล แลกซื้อแพ็คเกจเสริมที่อยู่ภายใต้กิจการโทรคมนาคม และส่วนลดค่าบริการในกิจการต่าง ๆ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ล้วนมีแนวโน้มขยายตัวต่อเนื่องตามปริมาณการใช้งานและการตลาดของผู้ให้บริการโทรคมนาคม ซึ่งส่งผลให้เกิดความท้าทายในการบริหารจัดการทรัพยากรโทรคมนาคมเนื่องจากอาจกล่าวได้ว่าเม็ดเงินที่เกิดจากบริการโทรคมนาคมส่วนหนึ่งกำลังถูกถ่ายออกไปสู่ธุรกิจอื่น ๆ ซึ่งหากว่ามีปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาบริการโทรคมนาคมด้วย

การใช้ Coins ในกิจการโทรคมนาคมในรูปแบบดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทั้งผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการได้ ซึ่งอาจจะมีผลกระทบที่มีทั้งข้อดีและข้อเสียดังนี้ โดยเริ่มจากในมุมมองของผู้ให้บริการเป็นอันดับแรก นั่นก็คือ เป็นวิธีการส่งเสริมการขายรูปแบบหนึ่งที่เพิ่มแรงจูงใจในการเลือกใช้บริการของผู้ใช้บริการว่าจะเลือกใช้งานของบริษัทใด เพราะผู้ให้บริการอาจมีการนำเสนอบริการโทรคมนาคมที่ใกล้เคียงหรือคล้ายคลึงกัน จึงต้องอาศัยการส่งเสริมการขายหรือสิทธิพิเศษต่าง ๆ ในการดึงดูดลูกค้า โดยผู้ให้บริการอาจจะเลือกผู้ให้บริการที่มีการเสนอสิทธิพิเศษเพิ่มเติมที่ตรงตามความต้องการของตน ซึ่งผู้ให้บริการที่มีการลงทุนในสิทธิพิเศษเหล่านี้เป็นจำนวนมากอาจจะได้รับส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มมากขึ้นตามมาด้วย แต่ในทางกลับกันผู้ให้บริการนั้นอาจจะต้องแบกรับภาระในแง่ของการลงทุนกับลูกค้าที่อยู่ภายนอกกิจการโทรคมนาคมเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมากเพื่อรองรับความต้องการของผู้ใช้บริการ เช่น บริษัท โทเทิล แอ็คเซ็ส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน) หรือดีแทคได้มีการมอบสิทธิพิเศษเพิ่มเติมในรูปแบบของ Coins ให้กับผู้ใช้บริการทั้งระบบเติมเงินและรายเดือนที่ทำธุรกรรมผ่านดีแทคแอป โดยมี Coins ที่มอบให้กับผู้ใช้บริการกว่าล้าน Coins ทุกเดือน มูลค่ากว่า **25 ล้านบาท**ต่อเดือน เป็นต้น

หากกล่าวถึงผลกระทบที่มีต่อ**ผู้ใช้บริการ** ซึ่งแน่นอนว่าการที่บริษัทได้มีการเสนอสิทธิพิเศษหรือรายการส่งเสริมการขายข้างต้นมานั้นเป็นผลดีต่อผู้ใช้บริการในแง่ของความคุ้มค่าในการรับบริการและยังได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการแล้วนั้น ทั้งนี้ จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นว่าผู้ให้บริการนั้นต้องเพิ่มการลงทุนกับลูกค้าภายนอกกิจการโทรคมนาคมเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ให้บริการนั้นอาจจะจัดสรรงบประมาณในส่วนของสิทธิพิเศษเหล่านี้มาจากงบประมาณอื่น ๆ ที่อาจจะมาใช้ในการลงทุนพัฒนาภายใต้กิจการโทรคมนาคมหรือไม่ เช่น งบประมาณในการบำรุงรักษาอุปกรณ์โครงข่ายพื้นฐาน หรืองบประมาณในการจัดสรรคลื่นความถี่ ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้บริการในแง่ของคุณภาพของการให้บริการที่อยู่ภายใต้กิจการโทรคมนาคมหรือ Quality of Service (QoS) เป็นต้น

ผลกระทบต่อการกำหนดค่าบริการโทรคมนาคม

เนื่องจากการใช้ Coins นั้นสามารถนำไปแลกซื้อหรือแลกรับการบริการที่อยู่ภายใต้กิจการโทรคมนาคมแทนเงินจริงได้ เช่น บริการเสียง บริการข้อความสั้น หรือบริการอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งการใช้ Coins เหล่านี้มักจะอยู่ในรูปแบบที่ขึ้นอยู่กับปริมาณหรือยอดเงินที่ชำระค่าบริการ เช่น 25 บาท จะได้ 1 Coin เป็นต้น ทั้งนี้ ไม่มีการกำหนดอัตราการชำระเงินที่จะได้รับเป็น coin ที่ตายตัว กล่าวคือ ผู้ให้บริการบางรายอาจทำการตลาดโดยเพิ่มจำนวนการให้ coin ได้อย่างเสรี ในมุมมองของการใช้ coin ในปัจจุบันเริ่มเห็นการแลกเปลี่ยนระหว่างธุรกิจที่แตกต่างกันมากขึ้น อาทิ นำมาแลกเปลี่ยน Point ของห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต หรือบัตรเครดิต อย่างไรก็ตาม Coin หรือ Point เหล่านี้ล้วนเป็นต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ให้บริการ หากมีการทำการตลาดด้วยการให้ Coin เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ค่าใช้จ่ายย่อมสูงขึ้น และส่งผลกระทบต่อราคาค่าบริการในอนาคตได้ กล่าวคือ **ค่าบริการอาจลดลงหรือเป็นไปตามการกำกับดูแลของ กสทช. แต่องค์ประกอบของรายการส่งเสริมการขายเปลี่ยนไป** โดยอาจมีปริมาณการโทร หรืออินเทอร์เน็ตที่ลดลงหรือไม่เพิ่มขึ้นมากนัก และมีบริการเสริมต่าง ๆ ที่ไม่ใช่บริการโทรคมนาคมเข้ามาแทนมากขึ้น

นอกจากนั้น ในอนาคตถ้าหากว่าผู้ให้บริการในกิจการโทรคมนาคมของประเทศไทยนั้นเปิดรับการชำระสินค้าและบริการของตนเองด้วย cryptocurrency อย่างที่เห็นบริษัทอย่าง AT&T ที่ให้บริการในกิจการโทรคมนาคมรายใหญ่ของสหรัฐอเมริกาที่รับการชำระด้วย cryptocurrency แล้วนั้น ซึ่งการบันทึก cryptocurrency ในทางบัญชียังคงเป็นเครื่องหมายคำถาม เนื่องจากกฎหมายที่ยังคลุมเครือ ตลอดจนบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชียังไม่มี ความชัดเจนในเรื่องของสกุลเงินดิจิทัล เช่น จะจัดให้สกุลเงินดิจิทัลที่ถือครองอยู่บันทึก

เป็นสินทรัพย์ประเภทใด เช่น สภาพคล่องหมุนเวียนหรือสินทรัพย์การลงทุน ตลอดจนเรื่องของภาษี ที่แม้ว่าประเทศไทยจะมี พ.ร.ก. สินทรัพย์ดิจิทัลที่กำกับดูแลผู้ประกอบการธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลและมีข้อกำหนดจากรกรมสรรพากรในเรื่องของการจัดเก็บภาษี แต่ก็ถือว่ายังไม่มีความชัดเจนในการจัดเก็บ

ข้อเสนอแนะ

การเสนอขายรายการส่งเสริมการขายที่มีสิทธิประโยชน์ในรูปแบบของ Coins นั้นเป็นการเสนอขายในรูปแบบใหม่ ที่อาจมีผลกระทบกับการกำหนดอัตราค่าบริการโทรคมนาคม เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่เป็นส่วนของต้นทุนธุรกิจ สำนักงาน กสทช. ควรจะติดตามการนำเสนอสิทธิประโยชน์หรือสิทธิพิเศษที่พ่วงมาจากรายการส่งเสริมการขายบริการโทรคมนาคมโดยเฉพาะสิทธิประโยชน์ที่สามารถใช้ซื้อสินค้าและบริการภายนอกกิจการโทรคมนาคมได้อย่างใกล้ชิด เพื่อมิให้มีสัดส่วนที่สูงขึ้นเกินกว่าบริการโทรคมนาคมอย่างมีนัยสำคัญ ได้ ควบคู่ไปกับการกำกับดูแลอัตราค่าบริการโทรคมนาคมไม่ให้สูงเกินอัตราอ้างอิงที่กำหนด โดยมีจุดประสงค์ให้ทรัพยากรหรือเม็ดเงินที่ได้จากบริการโทรคมนาคมส่วนใหญ่ถูกใช้สำหรับปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของกิจการโทรคมนาคมเพื่อให้มีคุณภาพการให้บริการที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดอำนาจเหนือตลาดของผู้ให้บริการที่มีการตลาดแบบยึดกลุ่มลูกค้าด้วยสิทธิพิเศษเป็นจำนวนมากแทนที่จะเป็นบริการโทรคมนาคมที่หลากหลายอีกด้วย

อ้างอิง

- Benjamas. คนไทยลงทุนคริปโทฯ พุ่ง ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัลเฉียด 7 แสนบัญชี คาดเกณฑ์คุมนักท่องเที่ยวออกไตรมาส 3. Workpointtoday, สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2564 จาก <https://workpointtoday.com/cryptocurrency-account/>
- Dallas. AT&T Now Accepts BitPay. AT&T, สืบค้นเมื่อ 13 สิงหาคม 2564 จาก https://about.att.com/story/2019/att_bitpay.html
- Economist. What is the fuss over central-bank digital currencies?. The Economist, สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2564 จาก <https://www.economist.com/the-economist-explains/2021/02/16/what-is-the-fuss-over-central-bank-digital-currencies>
- Kanokwan. ส่อง 10 บริษัทไทย-เทศ เปิดทางใช้ คริปโทฯ ซื้อของ. Workpointtoday. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2564 จาก <https://workpointtoday.com/companies-accept-crypto-as-payment/>
- Learn CPD. Crypto Currency บันทึกรายชื่ออย่างไร ตอนที่ 3. Learn CPD, สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2564 จาก <https://learncpd.com/crypto-currency-บันทึกบัญชีอย่างไร-ตอน-3/>
- Matichon Online. ดีแทคเปิดตัว ‘ดีแทค รีเวิร์ต Coins’ สะสมเหรียญให้แลกของรางวัลได้ง่ายแลกใช้ก็คุ้ม เมื่อทำธุรกรรมผ่านดีแทคแอป. Matichon Online, สืบค้นเมื่อ 1 กันยายน 2564 จาก https://www.matichon.co.th/publicize/news_2447229
- NBTC. การชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต. NBTC, สืบค้นเมื่อ 13 กรกฎาคม 2564 จาก https://www.nbtc.go.th/Business/commu/telecom/telecom_licensing/การชำระค่าธรรมเนียม/การชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต.aspx#revenue
- Thanon. อัปเดตรายชื่อผู้ประกอบการในไทยที่เปิดรับ Bitcoin. Siamblockchain, สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2564 จาก <https://siamblockchain.com/2021/04/01/entrepreneurs-name-list-in-thailand-accepting-bitcoin/>
- นางสาวจิตติมา ชูเชิด. ‘สกุลเงินดิจิทัล’ ใกล้ตัวเราแค่ไหน?. Bank of Thailand, สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2564 จาก https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_01Feb2019.aspx